

Neljapäev, 29. aprill 2021

P9_TA(2021)0162

COVID-19 testimise kättesaadavus ja taskukohasus**Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2021. aasta resolutsioon koroonaviiruse testimise kättesaadavuse ja taskukohasuse kohta (2021/2654(RSP))**

(2021/C 506/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 4, 6, 9, 114, 153, 168, 169 ja 191,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
 - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. märtsi 2021. aasta määrus, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaksineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (roheline digitõend) (COM(2021)0130),
 - võttes arvesse kehtivaid rahvusvahelisi tervise-eeskirju,
 - võttes arvesse komisjoni 28. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1595 COVID-19 testimisstrateegiate, sealhulgas antigeeni kiirtestide kasutamise kohta ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pere liikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ⁽²⁾,
 - võttes arvesse nõukogu 21. jaanuari 2021. aasta soovitus COVID-19 antigeeni kiirtestide ELis kasutamise ja valideerimise ning testitulemuste vastastikuse tunnustamise ühise raamistiku kohta ⁽³⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et igal liidu kodanikul on õigus liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, kui aluslepingutega ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti ⁽⁴⁾;
- B. arvestades, et tõhusat testimist peetakse otsustava tähtsusega vahendiks SARS-CoV-2 ja selle muret tekitavate variantide leviku tõkestamisel, nakkuste avastamisel ning isolatsiooni- ja karantiinimeetmete piiramisel, samuti on sellel endiselt oluline roll inimeste vaba liikumise hõlbustamisel ning piiriülese transpordi ja teenuste piiriülese osutamise tagamisel pandeemia ajal;
- C. arvestades, et piisav testimis- ja sekveneerimissuutlikkus on hädavajalik epidemioloogilise olukorra jälgimiseks ja SARS-CoV-2 uute variantide tekke kiireks avastamiseks;
- D. arvestades, et komisjon on teinud ettepaneku Euroopa terviseleitu käsitlevate õigusaktide paketi kohta;
- E. arvestades, et kõnesolevate testide kättesaadavus ja taskukohasus on liikmesriigiti väga erinev, eriti seoses tasuta testide kättesaadavusega eesliinitöötajatele, sealhulgas tervishoiusektori, koolide, ülikoolide ja lastehoiuasutuste töötajatele;

⁽¹⁾ ELT L 360, 30.10.2020, lk 43.

⁽²⁾ ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

⁽³⁾ ELT C 24, 22.1.2021, lk 1.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pere liikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

Neljapäev, 29. aprill 2021

- F. arvestades, et komisjon on esitanud ettepaneku kehtestada koostalitlusvõimeliste vaksineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELi COVID-19 tõend);
- G. arvestades, et ELi COVID-19 tõend hõlbustaks ELi kodanike ja elanike vaba liikumist; arvestades, et paljud liikmesriigid nõuavad endiselt oma territooriumile reisivatelt isikutelt kas enne või pärast riiki saabumist COVID-19 testi tegemist;
- H. arvestades, et kõiki ELi kodanikke ja elanikke ei ole ELi COVID-19 tõendit käsitleva määruse jõustumise ajaks vaksineeritud kas seetõttu, et neile ei ole veel vaktsiini pakutud, või seetõttu, et nad ei tohi või ei soovi vaksineerida, mistõttu peavad nad vaba liikumise hõlbustamiseks tuginema testimisel põhinevatele või tervenemist kinnitavatele tõenditele;
- I. arvestades, et nõukogu 21. jaanuari 2021. aasta soovitusel alusel koostatud loetelus sisalduv nukleiinhappe amplifitseerimise test on kavandatud ELi COVID-19 tõendi lahutamatu osa;
- J. arvestades, et testide maksumus, ebakindlad töötingimused ja piiratud juurdepääs õiguskaitsele tähendavad, et hooajatöötajatel on eriti suuri probleeme testimise ja eneseisolatsiooniga rahvatervise huvides;
- K. arvestades, et COVID-19 on ebaproportsionaalselt mõjutanud kaitsetumaid elanikerühmi, etnilisi vähemusi, hooldekodude elanikke, eakatele mõeldud hoolekandeesutuste teenuseid, puudega inimesi ja kodutuid; arvestades, et kaitsetumad elanikerühmad on suuremas rahalise diskrimineerimise ohus, kui neil ei ole võimalik saada tasuta teste;
- L. arvestades, et tõhus testimine on ka oluline osa strateegiast, mille eesmärk on hoogustada majanduse elavdamist ning võimaldada liikmesriikides normaalset haridus- ja ühiskonnaelus osalemist, et oleks võimalik täielikult kasutada põhivabadusi;
- M. arvestades, et kõik liikmesriigid pakuvad COVID-19 vaktsiini oma kodanikele ja elanikele tasuta, kuid ainult mõned liikmesriigid pakuvad tasuta testimist; arvestades, et teiste liikmesriikide kodanikud ja elanikud peavad sageli maksma COVID-19 testide eest kõrget hinda, mis muudab selle võimaluse mõnele kättesaamatuks ja toob kaasa sotsiaal-majanduslikul seisundil põhineva diskrimineerimise ohu;
- N. arvestades, et vaksineeritud ja vaksineerimata ELi kodanike ja elanike ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vältimiseks peaksid nii testimine kui ka vaksineerimine olema tasuta;
- O. arvestades, et liikmesriigid, kes nõuavad COVID-19 leviku piiramiseks kehtestatud vaba liikumise piirangute ajal tõendit COVID-19 testi kohta, peaksid aktsepteerima ELi COVID-19 tõendi kohaselt liikmesriikide poolt väljastatud testimistõendeid;
- P. arvestades, et selge ja kasutajasõbralik teave COVID-19 testimisvõimaluste kättesaadavuse kohta kõikides liikmesriikides, samuti hindade kohta, kui tasuta testimist ei võimaldata, peaks olema kättesaadav ühes kohas;
- Q. arvestades, et testimissuutlikkuse puudumine ja COVID-19 testimise taskukohasuse küsimus on probleem pandeemiaga tõhusa toimetuleku seisukohast ja on märkimisväärne takistus vabale liikumisele ELis, olgu siis töö, vaba aja veetmise, perekonna taasühinemise või muul eesmärgil;
- R. arvestades, et 17 miljonit ELi kodanikku töötavad või elavad väljaspool oma liikmesriiki, ning arvestades, et miljonid elavad ääre- ja piirialadel ning peavad korrapäraselt, isegi iga päev piiri ületama; arvestades, et ka testimisraskused ja -kulud on neid kodanikke ebaproportsionaalselt mõjutanud; arvestades, et testimis- ja karantiinid põhjustavad endiselt viivitusi piiriüleses kaubaveos ja piiriüleste füüsiliste teenuste osutamisel ning suurendavad nende kulusid;

Neljapäev, 29. aprill 2021

- S. arvestades, et ka teised reisijad võivad kokku puutuda mitmesuguste takistustega, sealhulgas COVID-19 testi nõuetest tingitud finantstõkked ja keerukad nõuded;
- T. arvestades, et praeguse pandeemia ajal on võetud mitmesuguseid, isegi erakorralisi meetmeid, et toetada ELi elanikke ja majandust;
- U. arvestades, et vaba liikumine on põhimõtteliselt kõigi ELi kodanike õigus ning kriisi ajal tuleb võtta kõik meetmed tagamaks, et kõik eurooplased saaksid seda õigust võrdselt kasutada;
- V. arvestades, et komisjon tellis kõigi liikmesriikide nimel COVID-19 vaktsiinid, tagades kõigile juurdepääsu ja alandades hindu;
- W. arvestades, et komisjon sõlmis 18. detsembril 2020 Abbotti ja Roche'iga raamlepingu üle 20 miljoni antigeeni kiirtesti ostmiseks, tehes testid kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele;
- X. arvestades, et erandjuhtudel on (ajutine) turusekkumine vajalik ja põhjendatud, et kõrvaldada takistused vabale liikumisele ühtsel turul, tagada aus konkurents ning oluliste toodete ja teenuste pakkumine;
1. kutsub liikmesriike üles tagama üldise, kättesaadava, õigeaegse ja tasuta testimise, et tagada ELis vaba liikumise õigus, diskrimineerimata majanduslike või rahaliste vahendite alusel ELi COVID-19 tõendi kontekstis, tehes seda kooskõlas roheline digitõendi ettepaneku üle peetavateks läbirääkimisteks antud Euroopa Parlamendi volituste⁽⁵⁾ artikliga 3; rõhutab rahalise diskrimineerimise ohtu, mis tekiks immuniseerimata ELi kodanikel ja elanikel pärast ELi COVID-19 tõendi rakendamist;
 2. kutsub liikmesriike üles tagama tasuta testimise, eelkõige eesliinitöötajatele, sealhulgas tervishoiutöötajatele ja nende patsientidele, ning koolidele, ülikoolidele ja lastehoiuasutustele;
 3. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama ajutise hinnalae COVID-19 testidele, mida ei tehta ELi COVID-19 tõendi saamiseks või seoses 2. punktis kirjeldatud tingimustega;
 4. rõhutab, et ELi COVID-19 tõend, mis põhineb nukleiinhappe amplifitseerimise testil, ei tohiks põhjustada rohkem ebavõrdsust ja sotsiaalseid lõhesid; toonitab, et õiglane ja võrdne juurdepääs testimisele on hädavajalik;
 5. julgustab liikmesriike vahepeal rakendama edasi komisjoni soovitusi (EL) 2020/1595, et tagada ühine lähenemisviis ja tõhusamad testimisstrateegiad kogu ELis, ning rakendama täielikult ELi COVID-19 tõendit käsitlevat määrust, kui see saab vastu võetud;
 6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama piisavad rahalised vahendid ja jätkama jõupingutusi ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse algatuse „HERA Incubator“ raames, et töötada välja uuenduslikud mitteinvasiivsed testid laste ja haavatavate rühmade jaoks, ka viirusevariantide puhul;
 7. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peaksid olema rohkem pühendunud oma kodanike ja elanike kaitsmisele, kelle õigus liikumisvabadusele ei tohiks sõltuda nende sotsiaal-majanduslikust staatusest;
 8. kutsub komisjoni üles võtma kasutusele vahendeid selleks, et hõlbustada koostalitlusvõimelise ELi COVID-19 tõendi rahaliselt õiglast ja diskrimineerimisvaba rakendamist;
 9. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles ühiselt hankima diagnoosimise testikomplekte ja sõlmima ühiseid lepinguid meditsiiniliste analüüside laboriteenuse osutajatega, et suurendada COVID-19 testimissuutlikkust ELi tasandil; rõhutab vajadust tagada tervishoiuhangete läbipaistvuse ja kontrolli kõrge tase; toonitab, et äärmiselt oluline on tagada, et komisjon jätaks reservi piisava eelarve käesolevas lõikes osutatud varustuse hankimiseks, et ta saaks võtta kiireid ja veenvaid meetmeid;

(5) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0145.

Neljapäev, 29. aprill 2021

10. peab tervitatavaks, et komisjon nägi ette paindlikkuse tolliformaalsuste kiirendamiseks ja COVID-19 testikomplektide käibemaksust vabastamiseks;
 11. kutsub liikmesriike üles võimaldama tervishoiutöötajatel ja väljaõppega ettevõtjatel koguda testimisandmeid ja esitada need asjaomastele asutustele; rõhutab, et oluline on kohandada testimissuutlikkust vastavalt uusimatele epidemioloogilistele andmetele, ning toonitab, et kõikidest testitulemustest tuleks teatada, isegi kui need on tehtud akrediteerimata testimiskeskustes või -punktides;
 12. nõuab, et komisjon toetaks liikmesriike, võttes kasutusele erakorralise toetuse rahastamisvahendi, et katta COVID-19 testimise kulud, taotledes liikmesriikidelt vabatahtlikku toetust, tagades eelostulepingute lisarahastamise ja tasuta vaksineerimise; loodab, et see ühine jõupingutus on eeskujuks tasuta testimisvõimaluste suurendamisel ELi kodanike ja elanike jaoks;
 13. kutsub komisjoni üles lisama veebisaidile „Re-open EU“ selge teabe COVID-19 testimisvõimaluste kättesaadavuse ja testimispunktide kohta kõigis liikmesriikides ning võtma kiiresti kasutusele rakenduse, mis aitab kasutajatel leida lähima COVID-19 testimiskeskuse asukoha; palub komisjonil teha see teave rakendusliidese kaudu kergesti kättesaadavaks, et reisikorraldajad saaksid seda oma klientidega hõlpsasti jagada;
 14. soovib liikmesriikidel suurendada kogu ELis testimissuutlikkust nii nukleinhappe amplifitseerimise testide kui ka antigeeni kiirtestide puhul eelkõige peamistes transpordisõlmedes ja turismisihtkohtades, sealhulgas äärealadel ja saartel ning piirialadel, kasutades liikuvaid testimisüksusi ja jagades laborivõimsust;
 15. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriikide ametiasutusi testimiskeskuste loomisel, et tagada elukohalähedus;
 16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-